

[Grethe Philip.]

en kommentar med henblik på vore overvejelser på længere sigt.

Sideløbende med spørgsmålet om, hvor meget det offentlige skal investere, går spørgsmålet om fordelingen af investeringerne mellem stat og kommune. Skal vi fremover gå ind i en kraftig udbygning af områderne uddannelse og trafik, må det også være nødvendigt, at denne udbygning foregår så rationelt og økonomisk som muligt. Jeg slutter mig her ganske til det ærede medlem hr. Thestrups bemærkning om, at vi snarest bør tage hele tilskudssystemet til kommunerne op til fornyet overvejelse. Et skridt er nylig taget i denne retning ved fremsættelsen af lovforslaget om motor- og hovedveje, der netop sigter på en rationalisering af de offentlige investeringer.

Det vil endvidere være rimeligt at overveje, om kommunerne ikke skal betale en større del af lærerlønningerne, end de gør i øjeblikket, hvor tilskudssatsen er på 85 pct. Hensynet til det kommunale styre taler for en decentralisering af de offentlige udgifter; når vi efterhånden på en række områder er kommet op på så høje tilskudsprocenter, at staten bærer den helt overvejende del af den økonomiske byrde, er jo et vigtigt incitament for kommunerne til at økonomisere med penge og arbejdskraft ved at falde bort. Særlig i en tid med stor knaphed på arbejdskraft kan det være betænkeligt, om investeringerne via vort tilskudssystem i for høj grad bliver afhængige af det lokale initiativ, medens hensynet til den bedste anvendelse for landet som helhed af den knappe arbejdskraft ikke altid får mulighed for at trænge tilstrækkeligt igennem.

For ikke at blive misforstået vil jeg gerne tilføje, at der efter min mening meget vel kan være områder, hvor man bør overveje at indføre en øget tilskudssats. Det kan f. eks. vedrøre sociale eller sundhedsmæssige foranstaltninger, der ønskes yderligere udbygget landet over. Jeg har blot ønsket at pege på, at det måske var værd ikke mindst for kommunerne at gøre sig klart, at netop de meget høje tilskud fra staten vil have en tendens til at trække i retning af et behov for en øget centralisering. Hertil kommer, at selve den tekniske udvikling taler for, at man sætter kraftigere ind overalt for at udnytte nye erfaringer og ny

viden. Det kan ikke være rigtigt, at man lokalt skal kunne køre videre med forældede, arbejdskrævende arbejdsmetoder, så længe vigtige investeringer hæmmes af mangel på arbejdskraft. Hvad jeg her har sagt, gælder i særlig grad byggeriet, hvor en rationel tilrettelæggelse af arbejdet og anvendelse af nye byggemetoder har vist sig at kunne spare et meget stort antal arbejdstimer, særlig blandt faglærte byggearbejdere. Det må derfor være rimeligt, om eventuelle tilskud i stigende grad knyttes til betingelser vedrørende investeringens udførelse.

Det kan tilføjes, at i en tid, hvor staten holder overordentlig stærkt igen på sine udgifter, kunne det være ønskeligt, om kommunerne førte en økonomisk politik, der svarer hertil. En bedre koordinering af den samlede offentlige investering, hvad enten den foretages af staten eller af kommunerne, ville være meget ønskelig.

Til disse mere principielle bemærkninger vil jeg gerne føje nogle få kommentarer vedrørende enkelte større og mindre udgiftsposter.

På alle statens store udgiftsgrupper er der blevet sparet i det sidste halve år, særlig hvad investeringer angår. Det næsten totale stop for offentligt byggeri vil fortsætte endnu en tid. Men det bør understreges, at ingen områder specielt er syndebuk, heller ikke kulturen, hvad man så end forstår derved. Midt i bekymringerne for kulturens trivsel er det helt velgørende at høre, at universitetets egne folk, sidst ved Københavns universitets årsfest, minder om, at bevillingspauser ikke er det samme som kulturpause. På længere sigt må det dog være folketingets og regeringens sag at skabe de nødvendige ydre rammer og det fornødne værktøj. Der har i de senere år blæst en mildere vind omkring den højere undervisning; lad os håbe, at vi snarest igen kan sætte ind med fuld kraft på en yderligere udbygning.

De sociale udgifter viser en betydelig stigning. Jeg tager det som et udtryk for, at vi i stigende grad vedkender os vore sociale forpligtelser over for de svage grupper i vort samfund. Vi bør stadig have blikket åbent såvel for gamle, udækkede som for nye, påtrængende behov. Jeg skal her blot nævne et enkelt område, hvor en større indsats er påkrævet. Omsorgen for